

CUỘC CHIẾN IRAN

Cuộc chiến chưa dứt hẳn. Bản 'ký chú' -MoU hay Memorandum of Understanding- ghi nhận những điểm thỏa thuận sơ khởi về đình chiến đã được ký ngày 18/6, nhưng trên căn bản, hai bên chỉ hưu chiến, ngưng đánh nhau trong 60 ngày để điều đình chi tiết cho một hòa bình lâu dài. Đây mới là cái khó chưa ai biết sẽ đi đến đâu.

Nhưng cái nhức đầu ngay bây giờ là bản ký chú quá ngắn gọn đã tạo ra hiểu lầm vô tận, do xuyên tạc cố tình của đám cuồng chống Trump. Do đó, VL này xin viết cho rõ.

A. Bản ký chú

Qua 14 điểm trong bản ký chú được công bố, có vài điểm chính:

1. Iran hết còn là đe dọa nguyên tử cho thế giới; đây chính là chủ đích tối hậu của Trump;
2. Iran không còn độc quyền kiểm soát eo biển Hormuz nữa mà việc lưu thông qua eo biển sẽ được tự do và đặt dưới sự điều hành/kiểm soát chung của Iran và Oman -là vương quốc Ả Rập đồng minh lớn của Mỹ;
3. Mỹ đồng ý tháo khoán tài sản Iran bị Mỹ phong tỏa, tuy số tiền và điều kiện tháo khoán sẽ phải được điều đình sau, nghĩa là chưa có thỏa thuận cụ thể nào;
4. Mỹ cho phép giới kinh doanh đầu tư 300 tỷ đô tái thiết Iran (hiện nay Mỹ có luật trừng phạt mọi xứ hay doanh nghiệp nào hợp tác với Iran); tuy kế hoạch và điều kiện đầu tư sẽ còn phải điều đình với Iran.

B. So sánh thỏa hiệp Obama với thỏa thuận Trump

Những công kích của phe chống đối DC nhấn mạnh vào so sánh thỏa hiệp JCPOA của Obama để chứng minh thỏa thuận của Trump tệ hơn xa thỏa hiệp Obama.

Trên tổng quát, JCPOA có 2 điểm chính: kiểm soát ngăn chặn Iran phát triển vũ khí nguyên tử và tháo khoán tài chánh. Ta xem qua để so sánh thỏa hiệp -đã ký và bị Trump xé bỏ- của Obama với thỏa thuận -chưa ký- của Trump.

Vấn đề kiểm soát theo thỏa hiệp Obama

Trên căn bản, Iran có 3 loại trung tâm nghiên cứu/phát triển kỹ năng nguyên tử:

1. Mục tiêu dân sự và khoa học thuần túy: của các đại học cũng như các cơ quan lo về dịch vụ điện nước, nghiên cứu phương thức áp dụng nguyên tử vào các mục tiêu dân sự như nhà máy điện, máy nước. Liên Hiệp Quốc, qua tổ chức International Atomic Energy Agency (IAEA), được quyền kiểm tra những căn cứ và trung tâm này để không cho phép việc khai thác năng lượng nguyên tử vào những mục tiêu quân sự. IAEA có tới điều tra và kiểm soát, với những báo cáo hoàn toàn thuận lợi cho Iran, dĩ nhiên.

2. Các căn cứ nghiên cứu về những công dụng khác -trong đó có việc chế biến uranium -gọi là enrich uranium- dùng làm nguyên liệu chế bom nguyên tử. Thỏa thuận Obama quái lạ thay, cho phép Iran tự nguyên kiểm tra những hoạt động của các trung tâm này rồi báo cáo lại cho IAEA! Kiểu như cho phép các trùm ma túy tự kiểm tra và báo cáo cho FBI việc sản xuất và bán ma túy vào Mỹ !!!

3. Nhiều trung tâm tuyệt đối bí mật mà Iran không khai báo, và IAEA không biết tới, tuy một số bị Do Thái và CIA Mỹ biết, nhưng không có bao nhiêu chi tiết, chẳng ai kiểm soát và Iran chẳng báo cáo. Một số có thể đã bị Do Thái và Mỹ đánh bom phá hủy phần nào, nhưng không thể phá hủy hết vì hầu hết được chôn sâu dưới đất hoặc trong các hang núi.

Theo đám truyền thông loa phưởng, thì thỏa thuận Obama là đòn trí tử -cắt giảm 98% kho dự trữ uranium-. Tin dựng đứng, phịa 100%. Trước thỏa hiệp Obama, Iran không có một lượng uranium biến chế -enrich uranium-, bây giờ có hơn 450kg, đủ để chế tạo 12 trái bom nguyên tử lớn gấp mấy lần bom thả trên đất Nhật năm 1945.

Một điểm ít người để ý vì được Obama và truyền thông loa phưởng phớt lờ là điều khoản gọi là '**sunset clause**', ghi nhận mọi kiểm soát và giới hạn sẽ chấm dứt sau 10 năm. Thỏa thuận Obama được ký năm 2016, nghĩa là tới năm nay 2026, Iran tha hồ phát triển vũ khí nguyên tử.

Nói tóm lại, thỏa hiệp Obama ngay từ đầu chẳng kiểm soát hay ngăn chặn bất cứ hoạt động nào của Iran về nghiên cứu và phát triển kỹ năng nguyên tử trong quân sự.

Vấn đề kiểm soát theo thỏa thuận Trump

MoU của Trump ghi ngắn gọn "*The Islamic Republic of Iran reaffirms that it shall not procure or develop nuclear weapons....*". Đại khái Iran xác nhận sẽ không phát triển vũ khí nguyên tử. Thật ra chẳng có bao nhiêu ý nghĩa. Tất cả sẽ còn chờ điều đình.

Vấn đề tài chánh theo thoả hiệp Obama

Thỏa hiệp Obama trả lại cho Iran 1,7 tỷ đô, trong đó chỉ có 400 triệu là giá trị tài sản phong tỏa, trong khi 1,3 tỷ là tiền lãi do Obama tự ý tính ra rồi tặng Iran. Đây là chuyện ai cũng biết qua hình ảnh các phi cơ lớn chở cả thùng tiền mặt qua Iran.

Ít biết hơn là thỏa hiệp Obama cũng giải tỏa 100 tỷ đô tiền mặt của Iran bị niêm phong trong các ngân hàng lớn trên thế giới.

Việc giải tỏa những số tiền khổng lồ này dĩ nhiên đã giúp tài trợ các nghiên cứu về nguyên tử chẳng ai kiểm soát của Iran, nhưng đồng thời cũng giúp Iran tài trợ các tổ chức khủng bố như Hezbollah, Hamas, ISIS,...

Vấn đề tài chánh theo thỏa thuận của Trump

Trên căn bản, cũng chưa có gì chắc chắn vì sẽ còn tùy thuộc vào điều đình. Theo bản ký chú:

- Mỹ sẽ trả lại cho Iran những tài sản của Iran đã bị niêm phong. Bản ký chú không ghi rõ con số nào hết. Con số 24 tỷ đô là do truyền thông loa phưởng Mỹ tung ra. MoU cũng không ghi Mỹ sẽ phải trả bạc tỷ tiền lãi như Obama đã làm.
- Nhiều chuyên gia cho rằng kể cả những tài sản bị niêm phong trên nhiều quốc gia khác, tài sản Iran bị niêm phong có thể lên tới 120 tỷ đô. Hai xứ trung gian Oman và Pakistan muốn Mỹ tháo khoán khoảng 6 tỷ ngay bây giờ cho những mục đích nhân đạo như mua thực phẩm và thuốc men cho dân Iran, để chứng tỏ thiện chí và giúp cuộc đàm phán tiến triển, nhưng Mỹ lo ngại Iran sẽ lấy số tiền đó tài trợ Hezbollah đánh Do Thái, kéo dài cuộc chiến Do Thái-Hezbollah, giúp Iran lấy cơ kéo dài điều đình và đình chiến.
- Việc trả lại cũng chưa được đúc kết rõ ràng về điều kiện cũng như thời hạn. Iran tuyên bố 'một nửa' (là bao nhiêu?) sẽ phải trả lại ngay cho Iran khi MoU được ký, nửa còn lại trong vòng hai tháng điều đình. Phó TT Vance -người cầm đầu cuộc điều đình về phía Mỹ- cho biết Mỹ sẽ tháo khoán tùy theo tiến độ của việc Iran tôn

trọng và thi hành các điều kiện của thỏa thuận, trong đó có hai việc chính là giải tỏa eo biển Hormuz, và ngưng mọi nghiên cứu/phát triển vũ khí nguyên tử.

- Ngoài ra, Mỹ cho phép thế giới đầu tư tới 300 tỷ đô để tái thiết Iran, tuy điều kiện và chi tiết chưa được thỏa thuận, còn điều đình. Trái với xuyên tạc của truyền thông loa phưởng, chính phủ Mỹ không bỏ ra một xu nào hết;
- Cả tài sản tháo khoán lẫn quỹ tái thiết 300 tỷ là những tưởng thưởng cho Iran nếu trở về con đường chính nghĩa, giải tỏa Hormuz và ngưng nghiên cứu kỹ năng vũ khí nguyên tử, để tái thiết và phát triển đất nước.

C. So sánh tình trạng trước sau thỏa thuận Trump

Truyền thông loa phưởng Mỹ -được đám vẹt u mê cung cúc nhai lại- mĩa mai cho rằng Trump, sau khi tốn bạc tỷ, chết cả ngàn người, đã đạt được những thành quả mà Obama đã đạt được và cả thế giới đã thấy trước khi Trump đánh bom Iran. Tóm lại, trở về tình trạng trước chiến tranh, chẳng thay đổi gì trong khả năng chế bom nguyên tử của Iran, trong khi mang lại nhiều bất lợi lớn:

➤ Cụ thể, trước khi Trump đánh Iran:

1. Trung Đông yên ổn, Iran có thể độc tài trong nội bộ nhưng không có xứ nào bị đánh drones, hỏa tiễn, chẳng ai chết;
2. Mỹ không có một xu ngân sách quân sự, không tốn một xu thuế nào cho chiến cuộc Iran;
3. eo biển Hormuz có tự do lưu thông, chẳng thương thuyền nào bị chặn;
4. giá dầu xăng tương đối thấp trên nước Mỹ và cả thế giới.

➤ Bây giờ, sau khi Trump đánh Iran:

1. cả Trung Đông có chiến tranh, Iran vẫn độc tài trong nội bộ, hầu hết các quốc gia Ả Rập Trung Đông đồng minh với Mỹ, đều bị Iran đánh drones, đánh hỏa tiễn, người chết như rạ;
2. Mỹ tốn bạc tỷ tiền bom và phi vụ đánh bom;
3. eo biển Hormuz bị Iran chiếm, khóa cửa hay bắt thương thuyền trả phí;
4. giá dầu xăng tăng ào ạt trên Mỹ và khắp thế giới.

➤ Sự thật:

Toàn là những công kích bá láp.

1. Iran vẫn độc tài trong nội bộ với dân Iran: nhưng mục đích đánh bom không phải để giúp Iran thoát nạn độc tài tàn bạo của đám giáo chủ cuồng tín vì Trump không chủ trương can thiệp vào nội bộ bất cứ xứ nào; Iran đánh các lân bang Trung Đông vì quá giận bị Mỹ đánh mà không đánh trả Mỹ được, nhưng cũng chẳng gây thiệt hại gì đáng kể khi hầu hết các drones và hỏa tiễn bị bắn hạ trước khi tới mục tiêu và không có một người dân Ả Rập nào bị chết khi trên thực tế, chỉ có lãnh đạo và lính Iran bị chết;
2. Mỹ tốn tiền thật, nhưng tất cả nằm trong ngân sách quốc phòng, khi cần phải chi để chặn trước thì chi, thay vì ngồi chờ hỏa tiễn nguyên tử của Iran bắn vào Manhattan;
3. eo biển Hormuz cũng là nạn nhân của chính sách 'giận cá chém thớt', mà chẳng gây hại gì cho Mỹ khi Mỹ chẳng có một chiếc tàu dầu hay thương thuyền nào qua eo biển, trong khi các xứ nạn nhân như Tây Âu, Nhật, Nam Hàn,... đổ xô đi mua dầu xăng Mỹ;
4. giá dầu xăng có tăng, nhưng chỉ là hậu quả nhất thời của chiến tranh; sau khi có tin thỏa thuận ngưng bắn, giá dầu xăng đã giảm; trong bức tranh tổng thể, ta đừng quên giá dầu tăng có lợi lớn cho Mỹ khi Mỹ là nước xuất cảng dầu lớn nhất thế giới và Âu Châu, Nhật, Nam Hàn,... mất nguồn dầu Iran đã đổ xô đi mua dầu Mỹ.

Những công kích trên cũng đã bỏ qua nhiều hậu quả khủng khiếp cho Iran, khác rất xa tình trạng trước chiến tranh:

- cả trăm lãnh tụ tôn giáo, chính trị và quân sự cao cấp nhất Iran, thuộc loại cuồng tín khủng điên nhất, kể cả Giáo Chủ Lãnh Đạo Tối Cao đã bị giết chết;
- Iran hoàn toàn mất khả năng quân sự có thể gây chiến tranh đe dọa cả Trung Đông, mất luôn cả khả năng dùng khủng bố đe dọa cả thế giới và cả Mỹ sau khi toàn bộ hải quân, không quân và hệ thống phòng không tiêu tan; số lượng drones mất sạch trong khi số lượng hỏa tiễn mất 80%;
- các trận đánh bom đã phá nát hạ tầng cơ sở kinh tế của Iran, cần cả mấy chục năm nữa, kinh tế Iran mới hy vọng ngóc đầu lên lại;
- các căn cứ nghiên cứu và phát triển vũ khí nguyên tử bị tiêu tan, công trình 50 năm gây dựng của Iran mà không một tổng thống Mỹ nào trước Trump dám đụng

tới đã tiêu tan thành mây khói; cần cả vài chục năm nữa mới trở lại tình trạng trước chiến tranh, nếu Mỹ cho phép;

- Iran mất hẳn thế chư hầu ủy nhiệm của Trung Cộng.

Ai dám nói trở về tình trạng 2024, trước chiến tranh, không có gì thay đổi?

D. Phản ứng

Trong đảng CH đã có vài chống đối. Trên căn bản, chống đối đến từ phía CH bảo thủ, không tin tưởng Iran nên cho rằng Trump đã quá tin Iran sẽ thi hành thỏa thuận nghiêm chỉnh.

Phần lớn phe DC công kích dĩ nhiên và cho rằng thua xa thỏa hiệp Obama. Tuy nhiên, bà Hillary lại làm chuyện lạ khiến phe DC chùng hững: ca tụng thỏa thuận Trump như giải pháp duy nhất, hữu lý nhất cho cái gai Iran.

Ông Mark Rutte, tổng thư ký NATO nhận định *"Tôi thật sự muốn hoan nghênh thỏa thuận của TT Trump với Iran. Hành động của Mỹ ngăn chặn một Iran với vũ khí nguyên tử và việc giảm các hỏa tiễn sẽ giúp tăng an toàn cho tất cả chúng ta. Thỏa thuận TT Trump đạt được sẽ tạo cơ hội bảo đảm Iran sẽ không bao giờ có vũ khí nguyên tử. Việc phục hồi lại tự do lưu thông qua eo biển Hormuz là một bước tiến khổng lồ"*.

Tập Cận Bình không nói gì về Trump, nhưng khuyến cáo Iran cần chấp nhận giải pháp hòa bình rất cụ thể và thực tế này. Đường nư Tập đã giữ lời hứa giúp Trump tái tạo hòa bình Iran.

E. Đúc kết

Trên căn bản, thỏa hiệp Obama đóng băng tình trạng hận thù, cô lập Iran không lối thoát, nhưng lại tặng cả trăm tỷ đô vô kiểm soát cho Iran, mà lại 'tha bổng' cho Iran tha hồ phát triển vũ khí nguyên tử sau 2026, trong khi **thỏa thuận Trump cho Iran một cơ hội trở về với cộng đồng nhân loại, đóng góp vào xã hội quốc tế, có tiền tái thiết đất nước nếu vĩnh viễn bỏ tham vọng để quốc muốn dùng bom nguyên tử thống trị Trung Đông**.

Hiển nhiên, thỏa thuận Trump cho thấy rõ Trump không muốn tận diệt Iran, hay biến Iran thành kẻ thù vĩnh viễn của nhân loại, mà lại nỗ lực mang Iran trở về với cộng đồng thế giới.

Giải pháp nào tích cực, mang tính nhân bản hơn, giúp ích cho Iran và mang lại hòa bình lâu dài cho nhân loại hơn?

Tuy nhiên, câu chuyện chưa hoàn toàn kết thúc. Còn vô số khó khăn thực tế. Vấn đề vũ khí nguyên tử chưa có quyết định cuối cùng rõ ràng và đây mới chính là tâm điểm chính sách của Trump với Iran, tất cả mọi chuyện khác đều là... râu ria. Coi như Trump cho Iran thời hạn hai tháng để suy nghĩ cho kỹ và quyết định số phận của mình: sống lại, hội nhập vào cộng đồng thế giới, hay bị tận diệt bởi bom Mỹ.

Ta còn phải chờ xem những điều khoản cụ thể cuối cùng và nhất là cần theo dõi xem Iran tuân thủ thỏa thuận tới mức nào, hay không tuân thủ gì ráo và Mỹ sẽ đánh bom tàn bạo trở lại. Ít người tin Iran, nhưng ông Trump lại đặt nhiều hy vọng vào khả năng trừng phạt Iran bằng quân sự nếu Iran tráo trở.

Nhiều người cho rằng đây là ván bài phé lớn đầy tự tin của TT Trump khi ngày 18/8 quá gần ngày bầu quốc hội giữa mùa. Điều đình thành công sẽ mang lại chiến thắng cho đảng CH trong cuộc bầu quốc hội đầu tháng 11, và bảo đảm chương trình của Trump sẽ tiếp tục ít nhất trong hai năm tới, thất bại sẽ mang lại chiến thắng lớn cho đảng đối lập DC trong quốc hội, và sẽ gây khó khăn vô tận cho hai năm tới của TT Trump.

Cuộc chiến của Trump đánh Iran đầy khó khăn cam go. Một phần vì Iran dù sao cũng là một cường quốc lớn, với một khối lãnh đạo cuồng tín chỉ mơ được chết để về với đám trinh nữ, mà lại vô địch xảo trá lật lọng. Đây cũng là cuộc chiến bị cả đảng đối lập và truyền thông cấp tiến xuyên tạc, đánh phá. Tất cả gần như để giúp Iran chiến thắng chính xứ Mỹ, mà Trump cũng không được hậu thuẫn của các 'đồng minh' như Liên Âu, Nhật, Nam Hàn,... Ngay cả một khối CH cũng nghi ngờ, không tin những cam kết của Iran.
